

Motion till riksdagen 2020/21:3358

av Jessica Rosencrantz m.fl. (M)

Djurskydd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska följa upp hur den nya djurskyddslagen har implementerats i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för ett närmare samarbete mellan myndigheterna och branschen för att upptäcka brister i djurhållning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett grovt djurplågeribrott för de allvarligaste typerna av djurplågeri och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s nya förordning om veterinärmedicinska läkemedel ska följas upp systematiskt i syfte att säkerställa att den efterlevs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta fram en strategi för djurfria forskningsmetoder och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att det införs djurskyddslagstiftning på EU-nivå som motsvarar det svenska djurskyddet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att djurskyddsarbetet inom samtliga EU:s medlemsstater ska förbättras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att Europeiska revisionsrättens granskning ska leda till åtgärder samt att verka för att revisionsrättens granskningar av djurskydd sker tätare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att antalet kontroller av djurtransporter inom samtliga EU:s medlemsstater ska öka och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att efterlevnaden av EU:s djurskyddsregler måste skärpas och att ett led i det arbetet innebär att tillförsäkra pålitliga data och statistik från medlemsländerna kring kontroller av djurtransporter och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka kraftfullt för rätten att ställa krav på provtagning av levande djur som ska införas i Sverige i syfte att stoppa smittor och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att kött från djur som slaktats utan bedövning ska märkas vid import och försäljning i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att förbudet för svanskupering av grisar i EU efterlevs och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka antalet utbildningsplatser på veterinärprogrammet och djursjukskötprogrammet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett s.k. snabbspår för djursjukskötare och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk journalföring på djur ska kunna skrivas på engelska och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurvårdare ska få utökade befogenheter och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om smittoriskerna för djuren vid intrång på bondgårdar av militanta djurrättsaktivister och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att det införs tätare kontroller löpande på cirkusar under en turnéplan och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en positiv lista över de djur som ska vara tillåtna att hålla på cirkus och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att genomförandet av direktiven inom Cites följs upp av medlemsländerna i syfte att motverka den illegala handeln med vilda djur i högre grad och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att EU ska motverka förekomsten av handel med vilda djur och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att marknaden av elfenben ska stoppas inom EU och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alla djur som hålls av människor omfattas av djurskyddslagstiftningen som ska verka förebyggande. Målet är att djuren ska ha det bra och kunna bete sig naturligt. I djurskyddslagen står det också att handlingar som innebär fysiskt och psykiskt lidande för

djuren är förbjudna. För att djuren ska ha det bra behövs tydlig och ansvarsfull lagstiftning där skydd och förebyggande insatser regleras. Vi moderater anser att det ska införas en ny brottsrubricering med grovt djurplågeri. Djur som utsätts för misshandel och/eller svår vanskötsel är allvarligt. Straffskalan idag är låg i relation till brottets innebörd. Vi anser att samhället behöver skicka tydliga signaler om att vi ser allvarligt på djurplågeri.

För att tidigare upptäcka brister i djurhållning vill vi att regeringen ska verka för ett närmare samarbete mellan myndigheterna och branschen.

Vi anser också att det är viktigt att Sverige intar en mer aktiv roll i EU och verkar för att nivån på djurskyddsarbetet förbättras i alla medlemsstater.

Antibiotikaanvändning

Sverige har bland världens högst ställda krav på djurskydd. Det är vi stolta över. Det goda djurskyddet innebär att våra djur är friskare och får avsevärt mindre antibiotika jämfört med andra länders. Detta är viktigt. Överkonsumtion av antibiotika innebär en risk för att det bildas multiresistenta bakterier som kan överföras till oss människor. Det europeiska smittskyddsinstitutet bedömer att hela 25 000 dödsfall per år, bara inom EU, beror på sådana bakterier. Moderaterna välkomnar därför EU:s nya förordning om veterinärmedicinska läkemedel som striktare reglerar användningen av antibiotika i djur. Nu gäller det att se till att den nya lagen efterlevs av samtliga medlemsländer. Det är därför viktigt att lagen följs upp och utvärderas systematiskt. Detta bör regeringen driva i EU.

Forskning med djurfria metoder

År 2010 antog Europaparlamentet det så kallade djurförsöksdirektivet (2010/63/EU). Syftet med direktivet är att de försök som idag görs på levande djur, i antingen vetenskapliga eller utbildningsmässiga sammanhang, ska ersättas med djurfria metoder där så är möjligt. Nederländerna har antagit en strategi för detta. Den innebär att de fram till 2025 ska ha fasat ut många av djurförsöken samt ha antagit olika handlingsplaner för att minska djurförsök inom bland annat grundforskning. Nederländernas initiativ är mycket intressant ur flera aspekter såsom etik, effektivitet och ekonomi. Det är också högst rimligt eftersom det idag finns alternativa sätt att utveckla nya läkemedel som är mer effektiva och som dessutom kan korta processerna för framtagande av desamma. Det kan vara via studier på levande celler i provrör eller genom beräkningsmodeller i datorn. Det innebär att fler sjuka får hjälp snabbare och till en avsevärt lägre kostnad för läkemedelsutveckling. Dock behövs mer forskning på området.

Djurförsöksstrategin innefattar de så kallade 3R:en, där bokstaven R står för replace, refine och reduce. Alliansregeringen verkställde att ett 3R-center kom på plats vid Statens jordbruksverk. Av Jordbruksverkets regleringsbrev framgår vilka uppgifter centret ska arbeta med samt vilken budget de har att röra sig med. Budgeten har varit aviserad att uppgå till 15 miljoner kronor per år under åren 2017–2020. Det är dock känt att överskottet av anslaget ibland har använts till annat inom SJV:s verksamhet. Detta har föranlett att Jordbruksverket nu äskar ett lägre belopp till centrets fortsatta verksamhet. Samtidigt vet vi att behoven av forskning på området är både angelägna och

stora. Vetenskapsrådet (VR) avsätter ca 13 miljoner kronor per år för denna typ av forskning vilket år 2017 innebar en beviljandenivå av forskningsmedel som ligger långt under övriga vetenskapsområden. Sett mot denna bakgrund är det olyckligt att 3R-centrets anslag minskar samtidigt som anslagen till forskning rörande verksamheten inte ökar på andra håll. Moderaterna anser att det är upp till regeringen att återkomma med ett förslag till lösning på detta.

Vi anser att det är viktigt att Sverige tar fram en strategi för djurfria forskningsförsök. Detta för att de försök som i dag görs på levande djur – i antingen vetenskapliga eller utbildningsmässiga sammanhang – ska ersättas med djurfria metoder där så är möjligt och lämpligt, och för att öka forskningen om djurfria försöksmetoder.

Djurskydd inom EU och djurtransporter

Nyligen presenterades Europeiska revisionsrättens rapport i vilken de har granskat hur EU:s strategi för djurskydd fungerar, eller snarare hur den inte fungerar. De fann till exempel att de flesta grisar i andra EU-länder blir av med sin knorr, trots att det är förbjudet med så kallad rutinmässig svanskupering. Detta leder inte bara till onödigt lidande för grisarna utan även till en försämrad konkurrenssituation för svenska grisbönder som inte ägnar sig åt rutinmässig svanskupering. Regeringen måste verka för att förbudet för svanskupering av grisar i EU efterlevs.

Vidare var det vanligt att transporter av djur överskred de satta tidsgränserna, vilket är oacceptabelt. Då detta offentliggjordes uppmanade EU-parlamentet kommissionen att bli tuffare och straffa de medlemsländer som inte har implementerat lagarna på rätt sätt eller följer upp att de efterlevs genom god tillsyn. Moderaterna anser att detta är frågor i vilka Sverige ska vara aktivt så att inte bara svenska lantbruksdjur, utan alla kossor, grisar och höns inom EU, får ökat skydd.

Det är också något som skulle förbättra situationen för svenska djurbönder. Med tanke på de höga krav vi ställer på våra djurs välmående, finns det en risk att kostnaderna för att efterleva våra lagar är mycket högre än hos andra länder utan att lantbruket kan ta betalt för detta. Det kan innebära att produkterna ersätts med import av kött. Detta är en utveckling som vi dessvärre har sett på andra områden. Redan idag är varannan tugga kött vi äter importerad från djur som har levt under betydligt sämre förhållanden än våra svenska. Med en sådan utveckling, där svenska regelverk leder till att svensk produktion slås ut, har vi inte vunnit någonting. Därför är det viktigt att Sverige driver på i dessa frågor så att djurskyddet stärks i hela EU. Då det gäller djurtransporter är det också viktigt att dessa granskas oftare inom Sverige. Enligt uppgift sker dessa kontroller sällan vilket naturligtvis inte är rimligt.

I Sverige är det förbjudet att genomföra slakt på djur utan bedövning. Det är dock tillåtet i flera andra EU-länder samt länder utanför EU, vilket gör det enkelt att importera kött som kommer från djur som slaktats utan bedövning till Sverige. I dag syns det inte tydligt på köttets förpackningar i handeln ifall det kommer från djur som är slaktade utan bedövning. Det gör det svårt för konsumenten att välja eller välja bort sådant kött. Därför bör det tydligt framgå på förpackningarna om djuret som köttet kommer från är slaktat utan bedövning. Vi moderater anser därför att importerat kött som kommer från djur som slaktats utan bedövning ska märkas med tydlig information vid försäljning i Sverige.

Djursjukvård

Att allt fler ser sina husdjur som en familjemedlem är ett faktum. Om de därför blir sjuka vill man ha likvärdig vård till dem, var man än bor i landet. Sommartid stänger dock flera djursjukhus ned sin jourverksamhet på grund av bristen på veterinärer och djursjukvårdare. Detta innebär att våra husdjur riskerar onödigt lidande och i allra värsta fall avlider för att de inte får rätt vård i rätt tid. Husdjur och lantbruk med djurhållning ska få den djursjukvård som behövs. När det gäller kompetensförsörjningen för svensk djursjukvård råder det minst sagt ett krisläge där bristen på både veterinärer, djursjukvårdare och djurvårdare är enorm. Samtidigt vill många utbilda sig, så söktrycket på utbildningsplatserna är stort. För exempelvis veterinärutbildningen finns det endast 100 utbildningsplatser på Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, som är den enda utbildningsanordnaren. Det innebär ca 15 sökande per plats. Enligt branschorganisationerna Gröna Arbetsgivare, Kommunal och Svensk Djursjukvård är rekryteringsbehovet för de närmaste 12 månaderna cirka 275 veterinärer och cirka 175 djursjukskötare. Vi moderater anser att antalet utbildningsplatser på SLU för veterinärprogrammet och för djursjukskötarprogrammet därför behöver utökas med 10 respektive 20 platser. Vi vill också återinföra så kallade snabbspår för djursjukskötare. Det räcker dock inte. Vi behöver också höja kvaliteten på gymnasieutbildningen till djurvårdare. Det är en yrkeskategori som motsvarar undersköterskorna inom sjukvården för människor. Idag är en djurvårdares befogenheter mycket begränsade, trots att utbildningen är lika omfattande som undersköterskans. Vi anser inte att det är rimligt att en undersköterska får utföra mer sjukvårdsinsatser på en människa än vad en djurvårdare får göra på ett djur. Idag får dock djurvårdare jobba med utökade arbetsuppgifter enligt undantag från behandlingsförbudet, just för att man såg behovet, men detta undantag gäller bara till och med den 31 december 2023. Det är undantag som vi tycker ska permanentas. Vi anser också att man bör se över djursjukvården så att arbetsuppgifterna för olika yrkeskategorier stämmer bättre överens med dagens behov.

Med dagens reglemente ska journalföring inom djursjukvård upprättas på svenska. För att underlätta arbetet för veterinärer som kommer från annat EU-land eller tredjeland, som utgör ett viktigt tillskott för att minska personalbristen inom svensk djursjukvård, anser vi moderater att journalföring också ska kunna ske på engelska.

Djurrättsaktivism

Sveriges bönder upplever en allt större rädsla för att deras djurbesättningar ska skadas av så kallade djurrättsaktivister. Enligt en enkät från Lantbrukarnas Riksförbund upplever bönderna att attacker från djurrättsaktivister riktade mot bönder har ökat de senaste två åren. Enligt undersökningen handlar djurrättsaktivisternas attacker om intrång i bostäder, skadegörelse, telefonterror, misshandel och hot. Tidigare var det framför allt mink- och pälsdjursuppfödare som drabbades av djurrättsaktivisterna, men numera drabbas även mjölkbönder, äggproducenter, hästägare och fiskodlare. Risker för att utsättas för brott utgör naturligtvis en stor psykisk belastning för bönderna men kan också vara allvarlig för djuren. Det medför inte bara stress för djuren, utan risken för smittspridning av virus och bakterier ökar också i samband med intrång. Det förekommer dessutom att aktivister släpper djur lösa. Det är inte heller att värna om djuren då djur som farmas har mycket stora problem att överleva i det fria. Moderaterna vill på

olika sätt skärpa lagen om olaga intrång och straffen för brott som är kopplade till djurrättsaktivism. Detta skriver vi mer om i vår landsbygdsmotion, men vi vill i detta sammanhang särskilt uppmärksamma de problem som djurrättsaktivism kan få för djuren.

Cirkus

Uppträdande och föreställningar med vilda djur är förekommande i Sverige och förknippas oftast med glädje och underhållning. För de berörda djuren som medverkar i olika cirkusföreställningar är det viktigt att de inte på något sätt utsätts för lidande eller behandlas oetiskt.

Vi moderater anser därför att det bör införas tätare kontroller löpande på cirkusar under en turnéplan. Vi moderater anser att det ska tas fram en positiv lista över de djur som ska vara tillåtna att hållas på cirkus och att den ska ligga i linje med Citeskonventionen.

Handel med vilda djur och djurmarknader

Illegal handel med utrotningshotade djur, reptiler, uppstoppade djur samt smycken, naturmediciner och souvenirer gjorda av material från hotade djur omsätter mångmiljardbelopp och är olagligt i Sverige. Brott mot reglerna är straffbart enligt svensk lag. För att motverka den illegala handeln finns en internationell överenskommelse om handel med hotade arter, Cites, där avsikten är att få kontroll över den lagliga handeln och därmed motverka den olagliga. Sverige är ett av de 182 länder som har skrivit under Citeskonventionen och den har införlivats i EU:s och i svensk lagstiftning.

Vi moderater menar att genomförandet av Citeskonventionen ska följas upp i större utsträckning och att Sverige bör verka för att varje land som skrivit under Cites också genomför det som konventionen stipulerar.

Utifrån flera aspekter är djurmarknader i Kina, där alla möjliga djurarter förekommer, oacceptabla. Djur behandlas brutalt och minst sagt oetiskt när flera olika djurarter, innan de dödas på makabra sätt, tvingas sitta på varandra i trånga burar och plågas. Risk för smitta av olika sjukdomar och virus är också stor på grund av att grundläggande hygien saknas, värme och att en mycket nära kontakt mellan djur och människor förekommer i hög utsträckning. I samband med spridningen av covid-19 införde Kina ett tillfälligt totalförbud av handel med vilda djur men efter lättnader av restriktionerna som följde efter virusutbrottet har man återigen öppnat djurmarknaderna. För att stoppa djurs lidande och förebygga smittspridning av olika virus måste dessa djurmarknader motverkas.

Vi moderater anser därför att Sverige ska verka för att EU ska vara tydligt i sina kontakter med Kina om att WHO:s riktlinjer och rekommendationer ska följas och att dessa djurmarknader måste förbjudas.

Handeln med elfenben från tjuvjagade elefanter måste stoppas. Storbritannien har antagit en av världens starkaste lagstiftningar mot elfenbenshandel. Kina, USA och Singapore har också vidtagit åtgärder för att stänga sina elfenbensmarknader. Kvar finns EU som istället har hindrat insatser för att stänga EU-marknaden. Huvudregeln är förvisso att alla kommersiella aktiviteter med elfenben är förbjudna, men det finns

fortfarande undantag. Detta trots att kriminella nätverk utnyttjar EU:s lagliga elfenbensmarknad. Att EU inte vidtar åtgärder skickar också en tydlig signal om att elfenben är en accepterad konsumtionsvara, vilket spär på efterfrågan. I genomsnitt dödas 55 elefanter per dag genom tjuvjakt, och handeln i EU med äldre elfenbensföremål utnyttjas av kriminella nätverk för att föra ut nya elfenben från tjuvjagade elefanter. Elefanterna klassas som en sårbar art med en kvarvarande population på ca 415 000 individer. Så länge det finns en marknad för elfenben uppmuntras jakten och i nuläget pågår både legal och illegal elfenbenshandel inom och genom export från EU. Vi moderater anser att Sverige måste ha ett tydligt ställningstagande att EU:s elfenbensmarknad ska stängas. Om kriminella nätverk utnyttjar de undantag som finns måste dessa ses över och ytterst tas bort. Vi vill att regeringen ska föra fram det i kommande diskussioner inom EU. Detta för att bevara mångfald och bidra till en hållbar utveckling i afrikanska länder samt ge dem större möjligheter att bevara elefanterna.

Jessica Rosencrantz (M)

John Widegren (M)

Betty Malmberg (M)

Marléne Lund Kopparklint (M)